# ZASADY DOTYCZĄCE REJESTRACJI ZWIERZĄT

## Wprowadzanie w Polsce obowiązku rejestracji

Obowiązek zgłoszenia do rejestru okazów gatunków objętych przepisami CITES lub rozporządzeń UE wynika z przepisów krajowych. W różnych państwach uregulowania dotyczące rejestrowania są odmienne. Poniżej omówione zostały wyłącznie zasady obowiązujące w Polsce.

Przy analizie legalności pochodzenia poszczególnych okazów często istotne jest sprawdzenie, czy, a jeśli tak to kiedy i na podstawie jakich przepisów, były one wcześniej zarejestrowane. Dlatego warto znać historię wprowadzania i modyfikowania tych zasad.

**Obowiązek rejestracji** przetrzymywania, uprawy i hodowli wszystkich roślin i zwierząt, których przewożenie przez granicę państwową podlegało ograniczeniom na podstawie umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną (czyli gatunków wymienionych z Załącznikach I, II i III CITES), wprowadziła Ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody 12. Zasady rejestracji były podobne do obowiązujących obecnie, z tym że dotyczyły bez wyjątku wszystkich podmiotów przetrzymujących, uprawiających lub hodujących takie rośliny lub zwierzęta. Listę gatunków podlegających tym ograniczeniom miał określić minister właściwy do spraw środowiska. Rozporządzenie to weszło w życie w dniu 1 maja 2002 roku. Od tego dnia zaczął w Polsce istnieć obowiązek rejestracji.

W cytowanej wyżej ustawie wprowadzającej obowiązek rejestracji określono jednocześnie (w art. 9), że w odniesieniu do okazów roślin i zwierząt, które znajdowały się już w czyimś posiadaniu w chwili wejścia w życie obowiązku rejestracji, ich zgłoszenia do rejestru należało dokonać w ciągu 18 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia określającego listę tych gatunków - czyli do 3 listopada 2003 r. W odniesieniu do tych okazów nie trzeba było wykazywać ich legalnego pochodzenia, lecz wystarczyło załączyć oświadczenie, że pochodzą sprzed dnia wejścia w życie wspomnianego rozporządzenia, czyli że posiadało się je już 30 kwietnia 2002 r.

Ten pierwszy system rejestracji przestał obowiązywać 1 maja 2004 r., z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej. W tym dniu weszła w życie ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Wyłączyła ona rośliny, bezkręgowce i ryby z obowiązku rejestracji, zwolniła niektóre podmioty z tego obowiązku oraz zmieniła listę gatunków podlegających ograniczeniom. Wprowadziła także kolejny okres przejściowy, pozwalający na zarejestrowanie wszystkich okazów, które nie miały potwierdzonego legalnego pochodzenia. Art. 149 tej ustawy stanowił: „Zwierzęta, o których mowa w art. 61 ust. 1, na które nie ma dokumentu stwierdzającego legalność pochodzenia lub zezwolenia ministra właściwego do spraw środowiska, podlegają rejestracji, zgodnie z art. 64 ust. 1, w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.” Wprowadzony w tej sposób drugi okres przejściowy obowiązywał do 2 listopada 2004 r.

**15 listopada 2008 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o ochronie przyrody, która po raz kolejny zmodyfikowała (ograniczyła) listę gatunków podleagających rejestracji.**

Na podstawie wymienionych wyżej przepisów wydzielić można 6 okresów, w których obowiązywały odmienne zasady rejestracji:

- **Do 1 maja 2002 r.** - Nie ma obowiązku ani możliwości rejestrowania roślin lub zwierząt.
- **Od 2 maja 2002 r.** do 3 listopada 2003 r. - Obowiązek rejestracji dotyczy żywych roślin i zwierząt, podlegających ograniczeniom CITES, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2002 r. w sprawie zezwoleń na przewożenie przez granicę państwa określonych roślin i zwierząt 13. Obowiązek ten spoczywa na wszystkich podmiotach przetrzymujących, uprawiających lub hodujących takie okazy. Posiadane wcześniej okazy podlegające temu obowiązkowi należy zgłosić do rejestru do dnia 3 listopada 2003 r. W wypadku okazów nowo uzyskiwanych lub już zgłoszonych, w ciągu 14 dni licząc od dnia wejście w ich posiadanie, wyzbycia się ich, wwozu lub wywozu za granicę albo powstania zmiany w danych rejestrowych należy złożyć wniosek o dokonanie wpisu, korekty wpisu lub skreślenia z rejestru.
- **Od 4 listopada 2003 r.** do 30 kwietnia 2004 r. - Obowiązek rejestracji dotyczy żywych roślin i zwierząt, podlegających ograniczeniom CITES, wymienionych w cytowanym wyżej rozporządzeniu. Obowiązek ten spoczywa na wszystkich podmiotach przetrzymujących, uprawiających lub hodujących takie okazy. Wniosek o dokonanie stosownego wpisu lub wykreślenia z rejestru powinien być złożony w terminie 14 dni, licząc od dnia wejścia w posiadanie lub wyzbycia się okazu, wwozu do kraju lub wywozu za granicę, a także powstania zmiany w danych rejestrowych.
- **Od 1 maja 2004 do 2 listopada 2004 r.** - Obowiązek rejestracji dotyczy żywych płazów, gadów, ptaków i ssaków z gatunków wymienionych w Aneksach A-D rozporządzenia Rady nr 338/97. Obowiązek ten nie dotyczy ogrodów zoologicznych, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie handlu zwierzętami należącymi do gatunków, podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów prawa UE oraz czasowego przetrzymywania zwierząt w celu leczenia i rehabilitacji. Okazy, na które nie ma dokumentu stwierdzającego legalność pochodzenia, należy zgłosić do rejestru do dnia 2 listopada 2004 r., a w wypadku okazów, których legalne pochodzenie jest udokumentowane, w terminie 14 dni od ich nabycia, wwozu do kraju lub innego wejścia w ich posiadanie. W wypadku okazów już zgłoszonych do rejestru, w ciągu 14 dni od ich zbycia, wywozu za granicę państwa, śmierci lub innej utraty, a także od dnia zmiany danych rejestrowych, należy złożyć wniosek o dokonanie korekty wpisu lub wykreślenia z rejestru.
- **Od 3 listopada 2004 r. do 14 listopada 2008 r.** - Obowiązek rejestracji dotyczy żywych płazów, gadów, ptaków i ssaków z gatunków wymienionych w Aneksach A-D rozporządzenia Rady nr 338/97. Obowiązek ten nie dotyczy ogrodów zoologicznych, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie handlu zwierzętami należącymi do gatunków podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów prawa UE oraz podmiotów, które czasowo przetrzymują zwierzęta w celu leczenia i rehabilitacji. Wniosek o dokonanie stosownego wpisu lub skreślenia z rejestru powinien być złożony w terminie 14 dni, licząc od dnia nabycia lub zbycia okazu, wwozu do kraju lub wywozu za granicę państwa, wejścia w posiadanie, jego utraty lub śmierci a także powstania zmiany w danych rejestrowych.
- **Od 15 listopada 2008 r.** - Obowiązek rejestracji dotyczy żywych płazów, gadów, ptaków i ssaków z gatunków wymienionych w Aneksach A-B rozporządzenia Rady nr 338/97. Pozostałe zasady pozostały bez mian w stosunku do okresu 5.

# Aktualne zasady dotyczące rejestracji

## Co podlega rejestracji?

Obowiązek zgłoszenia do rejestru dotyczy **wyłącznie żywych płazów, gadów, ptaków i ssaków**

**należących do gatunków wymienionych w aneksach A i B rozporządzenia Rady nr 338/97**, a także osobników będących mieszańcami międzygatunkowymi, jeśli wśród przodków do pięciu pokoleń wstecz choć raz pojawił się osobnik z gatunku wpisanego do jednego z tych aneksów. Należy przy tym zaznaczyć, że jeśli osobnik będący mieszańcem międzygatunkowym ma wśród swoich przodków (uwzględniając 5 pokoleń) przedstawicieli zaliczanych do różnych aneksów, stosuje się wobec niego zasady dotyczące aneksu bardziej rygorystycznego.

Aneksy do rozporządzenia Rady nr 338/97 są co jakiś czas nowelizowane, co jest m.in. wynikiem zmian w załącznikach CITES. Aktualne rozporządzenie Komisji ustalające listy gatunków znajdujących się w wymienionych aneksach można znaleźć w niniejszym serwisie. Gatunki można także sprawdzić w bazie znajdującej się pod adresem: **http://www.unep-wcmc.org/eu/Taxonomy**.

## Kto zgłasza do rejestru?

Obowiązek zgłoszenia do rejestru spoczywa na każdym posiadaczu okazu podlegającego rejestracji, z wyjątkiem ogrodów zoologicznych (posiadających zezwolenie, o którym mowa w art. 67 ustawy o ochronie przyrody), podmiotów prowadzących zgłoszoną do ewidencji działalność handlową w zakresie handlu zwierzętami podlegającymi ograniczeniom na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej (przede wszystkim hurtownie, giełdy i sklepy zoologiczne i akwarystyczne), a w odniesieniu do zwierząt przetrzymywanych w celu leczenia i rehabilitacji - posiadających zezwolenie na działalność ośrodków rehabilitacji zwierząt oraz lecznic weterynaryjnych. Pod pojęciem „posiadacza" zwierzęcia rozumie się zarówno właściciela, jak i użytkownika, najemcę, zastawnika, czy każdego, kto posiada inny tytuł prawny do władania tym zwierzęciem.

## Kiedy i gdzie należy zgłosić zwierzę?

Zgłoszenie do rejestru składa się u starosty właściwego ze względu na miejsce przetrzymywania zwierzęcia w ciągu 14 dni od chwili wejścia w jego posiadanie lub sprowadzenia do Polski. W takim samym terminie od utraty, śmierci, wywozu za granicę lub zmiany danych wpisanych do rejestru należy zgłosić wniosek o wykreślenie z rejestru lub uaktualnienie wpisanych danych.

W przypadku niektórych gatunków nie jest możliwe określenie dokładnej liczby potomstwa w ciągu 14 dni od jego urodzenia np. dlatego, że w tak krótkim czasie od urodzenia nie należy niepokoić tych zwierząt w ich kryjówce. Wówczas hodowca może złożyć wniosek o przywrócenie terminu, a jeśli zostanie on przekonująco uargumentowany, powinien zostać rozpatrzony pozytywnie. Chociaż niezłożenie we właściwym terminie wniosku o rejestrację stanowi wykrocznie, nie oznacza to, że zwierząt zgłoszonych z opóźnieniem także z innych przyczyn nie można wpisać do rejestru (przywracając termin). Obecnie (po zakończeniu okresów przejściowych) o wpisaniu do rejestru powinno decydować przede wszystkim to, czy posiadacz dysponuje dokumentami potwierdzającymi legalne pochodzenie okazu.

## Jakie informacje należy podać w zgłoszeniu do rejestru?

Zgłoszenie powinno zawierać wszystkie informacje, które mają znaleźć się w rejestrze, z wyjątkiem daty dokonania wpisu, a więc:

1. imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę posiadacza lub prowadzącego hodowlę (podmiotem rejestrującym może być także osoba prawna);
2. adres miejsca przetrzymywania zwierząt lub prowadzenia hodowli (w powiecie, w którym

dokonuje się zgłoszenia);
3. liczbę zwierząt posiadanych lub hodowanych (w jednym wniosku można zgłaszać większą liczbę zwierząt z jednego gatunku);
4. nazwę gatunku w języku łacińskim i polskim, jeżeli polska nazwa istnieje (nazwa naukowa powinna być zgodna z aktualnie obowiązującą wg rozporządzeń UE);
5. datę i miejsce urodzenia lub wyklucia zwierzęcia (na tyle dokładne, na ile to możliwe - jeśli data dzienna nie jest znana, należy przynajmniej podać przypuszczalny zakres lat w których zwierzę się urodziło, a w przypadku miejsca urodzenia np. kraj pochodzenia, jeśli znany);
6. datę wejścia w posiadanie zwierzęcia oraz źródło jego pochodzenia (podobnie jak w poprzednim punkcie na tyle dokładne informacje, na ile to możliwe);
7. płeć zwierzęcia, jeżeli jest możliwa do ustalenia (uwaga - z przepisu wynika, że jeśli płeć jest możliwa do ustalenia przy racjonalnym wysiłku i bez znaczącego narażania zdrowia zwierzęcia, a jedynie właściciel nie potrafi tego zrobić, np. z powodu braku wiedzy, powinien zwrócić się o pomoc do fachowca i zawrzeć taką informację w zgłoszeniu);
8. opis trwałego oznakowania zwierzęcia, jeżeli jest oznakowane;
9. cel przetrzymywania lub prowadzenia hodowli zwierzęcia (np. hodowla do celów komercyjnych, niekomercyjna hodowla hobbystyczna; zarobkowe wykorzystywanie do pokazów);
10. numer i datę wydania dokumentu (lub dokumentów) stwierdzającego legalność pochodzenia zwierzęcia (kopie tych dokumentów należy dołączyć do wniosku).

W przypadku zgłoszenia zmiany danych ujawnionych w rejestrze, wystarczy przekazać informacje, które uległy zmianie, oraz wskazać, którego zwierzęcia one dotyczą (podając np. jego nr w rejestrze).

## Kiedy zwierzę ma legalne pochodzenie i jakie dokumenty o tym świadczą?

To jest chyba najtrudniejsze spośród często zadawanych pytań dotyczących rejestracji. W ustawie, obok krótkiej listy przykładowych dokumentów, widnieje też zapis mówiący o „innym dokumencie stwierdzającym legalność pochodzenia zwierzęcia". Co to może być? Lista jest długa. Wynika to między innymi z wielości potencjalne legalnych źródeł pochodzenia zwierząt i braku ujednoliconych dokumentów potwierdzających takie pochodzenie dla gatunków innych niż zamieszczone w Aneksie A. Nieco łatwiej wskazać, co na pewno nie jest takim „wystarczającym dokumentem". Nie kwalifikują się tu faktury, rachunki czy umowy kupna-sprzedaży (poza bardzo wyjątkowymi przypadkami). W odniesieniu do gatunków z Aneksów A i B nie jest nim także sam wypis z rejestru innego starosty, gdyż do oceny legalności wejścia w posiadanie zwierzęcia potrzebne są także informacje dotyczące pochodzenia okazu i prawnej formy zmiany posiadacza (zwierzęta zarejestrowane na podstawie tzw. „oświadczenia woli", czyli przepisów przejściowych, nie mogą zwykle stanowić przedmiotu handlu). Dokumentem takim najczęściej nie może być także oświadczenie zgłaszającego, że np. zwierzę znalazł.

## Do czego upoważnia wpisanie do rejestru?

Wpisanie do rejestru starosta potwierdza wydaniem zaświadczenia. Zwierzęta objęte obowiązkiem rejestracji, wpisane do rejestru starosty, można legalnie posiadać. Z wyjątkiem okazów z Aneksu A, które nie zostały urodzone i wyhodowane w niewoli, można je także swobodnie przekazać w formie darowizny (co wiąże się ze złożeniem wniosku o wykreślenie z rejestru przez dotychczasowego właściciela oraz o wpisanie do rejestru przez nowego właściciela). Mogą być też dziedziczone.

## Ile to kosztuje?

Na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej za dokonanie wpisu do rejestru zwierząt pobiera się opłatę skarbowa w wysokości 26 zł. Po dokonaniu wpisu zwierzęcia do rejestru jego właściciel otrzymuje zaświadczenie. Za wydanie dodatkowego zaświadczenia o zarejestrowaniu okazu, pobiera się opłatę skarbowa w wysokości 17 zł. Za zmianę danych w rejestrze lub za wykreślenie okazu z rejestru nie pobiera się opłaty. Obowiązek opłaty skarbowej powstaje z chwilą złożenia wniosku o wpis do rejestru zwierząt lub o wydanie zaświadczenia. Zapłaty dokonuje się gotówką w kasie organu podatkowego (urzędu skarbowego) lub przelewem na rachunek tego organu.

## Co grozi za niedopełnienie obowiązku?

Zgodnie z art. 127 pkt 3 oraz 129 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody, kto umyślnie nie zgłasza do rejestru, o którym mowa w art. 64 ust. 1, posiadanych lub hodowanych zwierząt, popełnia wykroczenie i podlega karze aresztu albo grzywny. Za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia zmian danych ujawnionych w rejestrze lub nie złożenie wniosku o wykreślenie z rejestru nie przewidziano sankcji karnej.

# ZNAKOWANIE ZWIERZĄT

## W jakim celu znakuje się okazy CITES?

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji nr 865/2006, aby uzyskać pozwolenia importowe lub eksportowe dla określonych rodzajów okazów albo gatunków, lub różne świadectwa wspólnotowe np. własności osobistej, dla wystawy objazdowej lub do użytku handlowego, konieczne jest unikalne oznakowanie okazów. W ten sposób Komisja Europejska stara się uniemożliwić nielegalne praktyki, polegające m.in. na wielokrotnym wykorzystywaniu tych samych dokumentów dla różnych okazów.

## Które okazy są znakowane?

Wymóg znakowania dotyczy przede wszystkim określonych sytuacji, a nie gatunków. Z tego powodu nie można jednoznacznie wskazać, że wszystkie okazy danego gatunku, lub wszystkie okazy z gatunków ujętych w danym aneksie wymagają zawsze unikatowego znakowania. Rozdział XVI rozporządzenia Komisji nr 865/2006, poświęcony w całości zagadnieniu znakowania, szczegółowo określa sytuacje, w których unikatowe oznakowanie okazów jest bezwzględnie wymagane.

W praktyce pracownicy starostw powiatowych odpowiedzialni za rejestrację zwierząt stykają się z informacjami o oznakowaniu, najczęściej w odniesieniu do następujących grup zwierząt:

importowanych spoza UE, pochodzących z hodowli lub działalności ranczerskiej zatwierdzonej przez Konferencję Stron Konwencji, albo z Załącznika I CITES, dla których Konferencja Stron Konwencji zatwierdziła kontyngenty wywozowe;
dla których wystawiono świadectwo własności osobistej, dla wystawy objazdowej lub do użytku handlowego;

wszelkich ptaków importowanych do Wspólnoty po 1 lipca 2007 r.;
wszystkich papug będących przedmiotem handlu między krajami Wspólnoty;
ptaków drapieżnych posiadanych w celach sokolniczych.

Czasami informacje o oznakowaniu mogą nie zostać podane w zgłoszeniu, ale znajdować się w dostarczonych wraz ze zgłoszeniem kopiach dokumentów (np. zezwoleń importowych czy świadectw). Należy wówczas informacje o tym oznakowaniu wpisać do rejestru. W przypadku wniosków dotyczących wykreślenia z rejestru - jeśli posiadacz zgłasza, np. padnięcie części spośród posiadanych znakowanych zwierząt, należy żądać podania informacji, które konkretnie zwierzęta mają być wykreślone (jaki mają nr oznakowania), aby można było wykreślić z rejestru właściwe osobniki. W przypadku jeśli zwierzę już po wpisaniu do rejestru zostanie oznakowane, posiadacz jest zobligowany do zgłoszenia tej informacji staroście w ciągu 14 dni od oznakowania.

## W jaki sposób znakuje się poszczególne okazy?

W odniesieniu do okazów żywych ptaków z Aneksu A urodzonych w warunkach hodowlanych, zalecaną formą znakowania są unikatowo oznaczone oraz bezszwowo zamykane obrączki. Należy zwrócić uwagę na ich budowę oraz stan. Dopuszczalne są wyłącznie obrączki pełne, tzn. nieprzerwane, przy czym nie mogą one nosić żadnych śladów wskazujących na próby ich zdejmowania, naprawiania lub jakichkolwiek innych działań. Są one zakładane na nogę młodym ptakom, a ich rozmiar jest tak dobrany, że w momencie gdy zwierzę osiąga wiek dojrzały, nie można ich zsunąć. W sytuacji, gdy dany organ zarządzający przekonany jest, iż obrączkowanie jest niewłaściwą formą znakowania dla danego ptaka z uwagi na jego fizyczne właściwości lub zachowanie, rozporządzenie Komisji nr 865/2006 dopuszcza zastosowanie mikroczipowych transponderów o niezmienialnych i niepowtarzalnych numerach, przy czym urządzenia te muszą spełniać normy ISO 11784: 1996 (E) oraz 11785: 1996 (E). Podobne transpondery stosuje się dla ptaków z Aneksu A innych niż te urodzone w niewoli oraz pozostałych kręgowców z Aneksu A. Jeśli jednak dany organ zarządzający uzna, iż metoda polegająca na wszczepianiu transponderów jest niebezpieczna i niewłaściwa dla danego okazu, dopuszcza się również użycie niepowtarzalnie numerowanych obrączek, opasek, znaków, tatuaży i innych podobnych środków umożliwiających identyfikację poszczególnych okazów.

Należy pamiętać również, że brak jest obecnie aktu prawnego określającego miejsca iniekcji transponderów u zwierząt. Istnieje jednak generalna zasada, że jeżeli to możliwe, powinny być one wszczepiane w lewą część ciała. Grupa Ekspertów ds. Hodowli (Captive Breeding Specialist Group - CBSG) Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) opracowała ogólne zalecenia dla kręgowców - gdzie należy umieszczać transpondery w zależności od wielkości danego okazu oraz jego przynależności taksonomicznej. Zalecenia te nie są jednak bezpośrednio transponowane do przepisów wspólnotowych i mogą, ale nie muszą, być wykorzystywane w poszczególnych państwach członkowskich.

Kilka państw UE stosuje w odniesieniu do niektórych typów okazów identyfikację fotograficzną jako sposób „znakowania". Typowym przykładem takiej identyfikacji mogą być fotografie skorupy żółwi. Układ plam oraz kształt i proporcje tarczy na skorupie posiada u wielu gatunków cechy umożliwiające jednoznaczną identyfikację osobników. Choć obecnie Polska nie stosuje tej metody, mamy obowiązek akceptować oznakowania przyjmowane i stosowane w innych państwach członkowskich UE. W przypadku zgłoszenia do rejestru zwierzęcia w ten sposób „oznakowanego", należy pamiętać, aby kopia zdjęć była na tyle dobrej jakości, aby umożliwiała identyfikację okazu w podobnym stopniu jak oryginał (zdjęcie zastępuje w tym wypadku nr obrączki czy transpondera). Obecnie kopie wykonane za pomocą fotokopiarki cyfrowej (zwłaszcza barwnej) zapewniają zwykle jakość kopii wystarczającą do tego celu.

# RODZAJE DOKUMENTÓW NA PODSTAWIE KTÓRYCH MOŻLIWA JEST REJESTRACJA ZWIERZĘCIA W STAROSTWIE POWIATOWYM

Poniżej przedstawiono listę dokumentów, które mogą potwierdzać legalne pochodzenie zgłaszanych do rejestru okazów zwierząt. Należy jednak pamiętać, że w żadnym wypadku nie jest to lista dokumentów, które należy automatycznie uznawać za wystarczające do wykazania, że okaz ma legalne pochodzenie. Za spełnienie warunku podanego w art. 64 ust 6 ustawy o ochronie przyrody można uznać jedynie dostarczenie kompletu dokumentów, umożliwiających ocenę dotyczącą legalnego pochodzenia. Czasami może to być jeden dokument (np. „kopia dla posiadacza" zezwolenia na import okazu, wystawiona na zgłaszającego okaz do rejestru), a czasami takich dokumentów potrzeba będzie wiele. Np. w przypadku jastrzębia odłowionego na wolności przez osobę X, zgłaszanego do rejestru przez osobę Y, mogą to być następujące 4 uzupełniające się dokumenty:

zezwolenie Ministra Środowiska na odłowienie i posiadanie jastrzębia przez osobę X,
zezwolenie Ministra Środowiska na przewóz i posiadanie jastrzębia przez osobę Y,
wspólnotowe świadectwo dla przewozu żywego okazu do nowej lokalizacji u osoby Y,
umowa darowizny (lub użyczenia) okazu przez osobę X osobie Y.

**Lista dokumentów, mogących potwierdzać pochodzenie zgłaszanych do rejestru zwierząt:**

- Oryginał lub oryginalna kopia dla posiadacza (rodzaj dokumentu będzie zależał od gatunku, kraju pochodzenia oraz daty przywozu):
- zezwolenia CITES na import do Polski lub jednego z krajów Wspólnoty,
- zezwolenia CITES na eksport okazu z innego kraju pochodzenia,
- świadectwa CITES powrotnego wywozu okazu z innego kraju,
- wspólnotowego zgłoszenia importowego,
- świadectwa CITES legalnego pochodzenia, wydanego przez właściwy do tego organ kraju wywozu lub powrotnego wywozu (spoza UE).
- Na każdym z tych dokumentów musi znajdować się potwierdzenie służb celnych, że zgłoszono przywóz podczas przekraczania granicy Polski lub Wspólnoty (dokumenty mogą świadczyć o legalnym wwiezieniu okazu na teren Polski lub innego kraju UE).
- Dokument potwierdzający, że zwierzę z taksonu rodzimego zostało legalnie schwytane w Polsce lub innym kraju (np. zezwolenie właściwego organu na schwytanie w środowisku zwierzęcia objętego ochroną gatunkową lub dowody, że zwierzę zostało legalnie schwytane przed objęciem go ochroną gatunkową).
- Dokumenty potwierdzające, że dany okaz z gatunku obcego faunie Polski lub innego państwa Wspólnoty został w nim legalnie schwytany, a jego pochodzenie w tym państwie nie jest znane (mogą to być np. zeznania świadków, dokumentacja fotograficzne itp.). Okazy uzyskane w ten sposób nie mogą być przedmiotem wykorzystania komercyjnego (szczegóły w poradniku dla pracowników starostw powiatowych „Rejestracja zwierząt chronionych na podstawie prawa Unii Europejskiej" - rozdział XI punkt 4 i przypis do niego).
- Zezwolenie na czynności objęte zakazami innymi niż odłów (np. posiadanie, sprzedaż, kupno, transport) w odniesieniu do taksonów objętych w Polsce ochroną gatunkową, wydane przez: Ministra Środowiska w przypadku ochrony częściowej lub ścisłej, albo wojewody w przypadku ochrony częściowej.
- Jedno ze wspólnotowych świadectw, np.: dla wystawy objazdowej, własności osobistej, przewozu żywych okazów, do użytku handlowego. Każde z tych świadectw może

poświadczać inne fakty - w zależności od ich rodzaju i zawartych w nich informacji i zastrzeżeń. Zakres informacji, o których mogą świadczyć, wynika przede wszystkim z przepisów rozporządzenia Komisji nr 865/2006.

- Dokument świadczący o urodzeniu tego zwierzęcia w niewoli. Przy analizie tego, do czego uprawnia taki dokument, należy zwrócić uwagę przede wszystkim na:
- datę urodzenia.
- spełnienie (bądź nie) warunków umożliwiających uznanie okazu za urodzonego i wyhodowanego w niewoli zgodnie z prawodawstwem obowiązującym w zakresie ochrony dzikiej fauny i flory, w tym w szczególności art. 54 rozporządzenia Komisji nr 865/2006 oraz Rezolucji CITES nr 10.16.
- Obecnie w Polsce organem właściwym do wydawania zaświadczeń o urodzeniu w niewoli jest powiatowy lekarz weterynarii. Jednak dla wykazania spełnienia wszystkich warunków określonych w CITES i prawodawstwie wspólnotowym (niezbędne w przypadku komercyjnego wykorzystywania okazu) może być konieczne przedstawienie także innych dokumentów - np. świadczących o pochodzeniu rodziców oraz dotyczących warunków prowadzenia hodowli lub liczby otrzymanych w niej pokoleń danego gatunku. Dokumentem potwierdzającym pochodzenie w hodowli może być także wypis z rejestru hodowlanego ogrodu zoologicznego (np. raport ARKS) - on także wymaga analizy pod kątem spełnienia wspomnianych wyżej warunków.
- Zaświadczenie o wpisaniu zwierzęcia do rejestru prowadzonego przez starostę na podstawie przepisów przejściowych.
- Faktura, rachunek, umowa kupna lub darowizny albo inny dokument potwierdzający w sposób nie budzący wątpliwości wejście w posiadanie okazu na terenie Polski lub WE przed objęciem gatunku, do którego należy, przepisami UE lub CITES (czyli przed 1 lipca 1975 r. albo przed dniem, w którym dany gatunek został dodany do załącznika CITES lub aneksu rozporządzenia wspólnotowego).
- Dokument potwierdzający w sposób nie budzący wątpliwości, że to konkretne zwierzę gatunku obcego rodzimej faunie znajdowało się w Polsce przed wejściem w naszym kraju w życie przepisów CITES, czyli przed 12 marca 1990 r., np. faktura zakupu z podaniem oznakowania lub cech szczególnych, dokumentacja weterynaryjna.
- Dokument potwierdzający w sposób nie budzący wątpliwości, że to konkretne zwierzę objęte przepisami WE, lecz nie objętego CITES (np. żółw czerwonolicy) znajdowało się w Polsce lub w innym z państw nowoprzyjętych do UE przed dniem akcesji, np. faktura zakupu z podaniem oznakowania lub cech szczególnych, dokumentacja związana z oznakowaniem, zaświadczenie o rejestracji u starosty.
- Dokument potwierdzający, że w stosunku do okazu zasądzono przepadek na terenie Polski lub innego państwa Wspólnoty, a następnie został przez właściwy dla danego państwa organ:
- wprowadzony do obrotu zgodnie z art. 8 ust. 9 Rozp. nr 338/97, albo
- przekazany nieodpłatnie w posiadanie (np. w depozyt).
- Inne dokumenty świadczące o sposobie wejścia w posiadanie zwierzęcia np. umowa darowizny lub użyczenia, dokumenty wskazujące na otrzymanie okazu w spadku, faktury, rachunki, inna dokumentacja dotycząca transakcji.
- Dokument uznawany przez inne państwo członkowskie, jako wystarczający dowód świadczący o legalnym pochodzeniu okazu. W razie wątpliwości, należy potwierdzić, czy dokument spełnia ten warunek. Można to zrobić zwracając się z pytaniem bezpośrednio do organu zarządzającego odpowiedniego państwa lub za pośrednictwem polskiego Ministerstwa Środowiska.